UDHR-
Thangmi-Language

मि हिक्काको लंका फिल्दु वाखेखास्टो

च्युरी वाखे
लंका फिल्दु मि परिवारको साक्खाले सदस्यपालीको मुङगुरीको, आशारे, समानता डा कालको माईथान्दु हिक्कापालीको सम्मानको थादिङ् स्वतन्त्रता, न्याय डा शान्ति आधार थादुए,

मि हिक्कापालीको अवहेलना डा उपेक्षाको परिणामए मिपालीको ष्शिङ्काई नाई खोइसा वानी वर्वतापूर्ण जेतपाली थाताले डा मिपालीकाई साङ्साङ् थाते निथेको आस्था डा चिज्याङ्सा स्वतन्त्रताको उपभोग नोङ्को खालाम्सा साक्खाले मिको आम्बारा आलि थादुए,

अत्याचार डा दमनको विरुद्धडा साक्खा डी लिविको उपाएको रुपडा विद्रोह नोङ्सा मिपालीकाई वाध्य मार्चिपाराईसा कानूनको शासनडी मि हिक्काको ब्वोःसा आट्टे आश्यक थादुए,

राडेपालीको दुङ्डा बानवानी सम्बन्ध अधिवृद्धि नोङ्सा आवश्यक थादुए ,

दिजोम राङ्डे मेजा साक्खाले मिपालीए जेखा खास्टोङा मिको उस्तेको हिक्कापाली डा मिको प्रतिष्ठा रा चाहुचा डा चामाईचा दुङ्डा समान हिक्कापाली खाम् नाःसा नोङ्ते आम्वारा स्वतन्त्रता नामा सामाजिक प्रगति डा जीवनस्तर प्रवर्धन नोङ्सा दृढ संकल्प नोङ्योङ्दुए,

बान् राडेपालीए दिजोम राङ्डे मेजानामाको सहयोगते मि हिक्कापाली डा उस्तेको स्वतन्त्रता खालाम्ते लंका फिल्दु सम्मान, पालना डा प्रवर्धन नोङ्सा प्रतिज्ञा नोङ्योङ्दुए डा का हिक्का डा स्वतन्त्रता साक्खा खालाम्सा थादिङ समान समझदारी थासा महत्वपूर्ण थादुए,

जेखा मेजाए साक्खाले मिपाली डा साक्खाले राङडेपालीए खालाम्सा दि साझा मापदण्डको रुपडा का मि हिक्काको लंका फिल्दु वाखेखास्टो डाहुदु डा का उद्देश्यको थादिङ दि दि मि डा समाजको साक्खाले माङ्ए का वाखेखास्टोकाई निरन्तर ध्यानते नाते शिक्षण डा शिक्षाको माध्यमए का हिक्का डा स्वतन्त्रतापाली काई सम्मान, प्रवर्धन नोङसा, राष्ट्रिय रा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरडा, सदस्य राङ्डेको मिपाली दुङ्, तोबाङ्को क्षेत्र डा हिक्कादु दुङ्डा तो हिक्कापालीको सम्मान डा पालना नोङ्सा प्रयत्न थासा विश्वास काइएले नासिदु ।

भाः दि
साक्खा मि प्रतिष्ठा डा हिक्काको आधारडा निः वित्तिकाई स्वतन्त्र डा समान थादु । तोबाङ वुद्धि डा विवेक नामा केल्योङ्दु थादु डा दि वेगाले नामा हु हु को व्यवहार नोङ्को माईदु ।

भाः निस्
जाति, भाषा, लिंग, वर्ण, धर्म, राजनैकि वा बेगाले विचारधारा, राष्ट्रिय वा सामाजिक उत्पत्ति, सम्पत्ति, निः वा बेगाले कुन्दु होई हैसियत वानी कुन्दु होई आधारडा कुन्दु होई किसिमको भेदभाव विना दि दि मिकाइ का वाखेखास्टोङा मुस्सीदु हिक्का डा स्वतन्त्रतापालीको हिक्का थादु । काडी बेगाले राजनैतिक, हिक्कादु रा बेगाले राङ वा क्षेत्रनामा सम्बन्धित मि, कुन्दु होई स्वतन्त्र, संरक्षित, स्वशासन माथादु वा प्रिङ सत्ताडी शासित राङे डाःसदु वानी कुन्दु होई आधारडा भेदभाव मानोङ ।

भाः सुम्
साक्खा मिकाई जीवन स्वतन्त्रता डा सुरक्षाको हिक्का निदु ।

भाः वली
सुकाई होई बधुवा वा दास वनईते सानासि । कुन्दु होइ किसिमको दासत्व डा व्यापारकाई साक्खालेडा निषेध नोङ्सिले होःदु ।

भाः वालङ्
कुन्दु होई मिकाई शारीरिक यातना पिःईसा वा क्रुर, अमानवीय वा अपमानजनक व्यवहार वा सजाय मापि ।

भाः मा
साक्खाले ठाईडा कानूनको दृष्टिते साक्खा मिकाई मिको रुपडां मान्यता खालाम्स हिक्का निदु ।

भाः णो
साक्खाले मिपाली विना भेदभाव कानूनको दृष्टिते समान नियोङ्दु डा कानूनको आधारडा साम्खालेकाई समान व्यवहार नोडसिदु । साक्खाले मिकाई का वाखेखास्टोको उल्लंघन, वा बेगाले कुन्दु होई प्रकारको भेदभाव वा कुन्दु होई किसिमको भेदभावको थादिङ् उत्तेजित नोङ्सा विरुद्ध कानूनको समान कोःसा खालाम्सा अधिकार निदु ।

भाः ला
दि दि मिकाई संविधान वा कानूनडी पिईःसिदु मौलिक अधिकारपालीको उल्लंघन नोङ्सा जेतपाली विरुद्ध सक्षम न्यायलयडी प्रभावकारी उपचार खालाम्सा हिक्का निदु ।

भाः क्युत्
सुकाई होई स्वेच्छाचारी ढंगए चुम्सा, नजरबन्दडा नाःसा वा राडेडी पोते ठोसा नोङ्को माईखालाम ।

भाः खालीदि
दि दि मिकाई तो च्युरीते लागाईसिदु फौजदारी अभियोग वा तोंको हिक्का डा दायित्व निरुपण नोडनीदु वर स्वतन्त्र डा सक्षम न्यायलयडा समान ढंगए निष्पक्ष डा साईसाचिसाईसा नोङ्को खालाम्सा हिक्का थादु ।

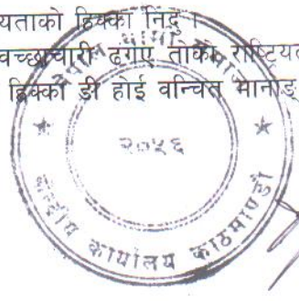
भाः दिदि
दि) दण्डनीय कसुरको अभियोग त्राःदु दि दि मिकाई साईसाचिसाईसाडा उस्तेको प्रतिरक्षाको थादिङ् आवश्यक प्रमाणपाली पेश नोङ्सा डा कानून बमोजिम दोषी प्रमाणित माथादुका निर्दोश थासा हिक्का निदु ।
निस्) कुन्दु होई मिकाई जेत् नोङुदुको बेरेङ् राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनए दण्डनीय कसुर माठहरुदु जेत्काई तो वानी जेत नोङ्सा कुन्दु होई मिकाई दण्डनीय कसुरको दोषी प्रमाणीत नोङ्ते सजाय मानोङ् । डा तो दण्डनीय कसुर नोङुदुको बेरेङ् लागु नोङ्सीदु सजाय डी आहे सजाय होई नोङ्को माईखालाम् ।

भाः दिनिस्
कुन्दु होई मिको गोपनियता, परिवार, नेम् वा खास्टो ठोसा खालाम्सा स्वेच्छाचारी वा गैरकानूनी हस्तक्षेप नोङ्को माईखालाम् । डा तोको प्रतिष्ठा रा ख्यातीडा होई गैरकानूनी आक्रमण मानोङ् । दि दि मिकाई तोवानी हस्तक्षेप वा आक्रमण विरुद्ध कानूनडी कोःसा खालाम्सा हिक्का निदु ।

भाः दिसुम्
दि) दि दि मिकाई उस्तेको राडेको लेब्दाङ् दुङ्डा चावासा रा होःसा खालाम्सा स्वतन्त्तताको हिक्का निदु ।
निस) दि दि मिकाई उस्तेको राडे वा बेगाले कुन्दु होई राडे तोर्ताःसा खालाम्सा डा उस्तेको राडेडा फर्कसिसा खालाम्खा हिक्का निदु ।

भाः दिवली
दि) दि दि मिकाई अत्याचार डा उत्पीडनडी मोसिसा कुन्दु होई राडेडा आश्रय खालाम्स हिक्का निदु ।
निस) गैर राजनीतिक अपराधपाली वा जोम्दु राडे मेजाको उद्येश्य डा सिद्धान्तपाली विरुद्धडा जेतपालीडी वास्तविकरुपडा लेत्दु मुद्यापालीडा गुरी का हिक्काको उपभोग नोङ्को माईखालाम् ।

भाःदिवालङ्
दि) साक्खाले मिकाई राष्ट्रियताको हिक्का निदु ।
निस) कुन्दु होई मिकाइ स्वच्छाचारी ढंगए तोको राष्ट्रियताडी वन्चित मानोङ्, त्याङ् कुन्दु होई मिकाई राष्ट्रियता परिवर्तन नोङ्को खालाम्सा हिक्की डी होई वन्चित मानोङ् ।

भा:दिमा

दि) ष्शारा चाहुचा डा चामाईचाकाई जाति, राष्ट्रियता वा धर्मको वन्देज विना बोरे यासिते परिवार जोम्सा हिक्का निदु । तो बाङ्काई बोरे नोङुदुको बेरेङ्, बोरे सम्बन्ध थादु बेरे डा बोरे तोर्ताडा लिबी समान हिक्का निदु ।

निस्) उमा डा लावा निस्काकाई होई स्वतन्त्र डा पूर्ण मन्जुरीडा मात्र बोरे नोङ्सिदु ।

सुम्) परिवर समाजको प्राकृतिक रा आधारभूत ईकाई थादु । तो थादुए परिवारए समाज रा राष्ट्रडी कोःसा खालाम्सा हिक्का निदु ।

भा: दिणो

दि) साक्खाले मिकाई उस्तेको उस्तेकई त्याङ बेगाले मिपालीनामाको संलग्नताते सम्पत्ति नाःसा हिक्कानिदु ।

निस) कुन्दु होई मिकाई स्वच्छाचारी ढंगते सम्पत्तिडी वन्चित मानोङ ।

भा: दिला

साक्खाले मिकाई उस्तेको विचार नाःसा, विवेक प्रयोग नोङ्सा रा धर्मको स्वतन्त्रताको हिक्कानिदु । का अन्तर्गत तोए उस्ते रोजाईदु धर्म वा आस्था परिवर्तन नोङ्सा स्वतन्त्रता, व्यक्तिगतरुपए वा बेगालेनामा मिलाईते, सार्वजनिक वा उस्तेको पुजा आजा नोङ्सा स्वतन्त्रताको साथै उस्तेको धर्म मानाइसा, उस्तेको धर्म टिठेन्सा, आस्था प्रकट नोङ्सा खालाम्सा, पुजा आजा नोङ्सा खालाम्सा आदि पाराईदु ।

भा: दिक्युत्

साक्खाले मिकाई विचर डा अभिव्यक्त स्वतन्त्रताको हिक्का निदु । का हिक्का अन्तर्गत विना हस्तक्षेप उस्तेको विचारपाली नाःसा स्वतन्त्रता, लेब्दाडको बन्देज माथातीनी कुन्दु होई मार्फत डी सूचना र विचारपाली खालाम्सा दाङसा डा प्रसार नोङसा स्वतन्त्रता समेत पाराईदु ।

भा: खालीनिस्

दि) साक्खाले मिकाई शान्तिपूर्वक मेज मोजा नाःसा डा मेजा चिनिःसा स्वतन्त्रताको हिक्का निदु ।

निस) कुन्दु होई मिकाई कुन्दु होई मेजाते होःसा बाध्य पाराईसा माईखालाम् ।

भा: निस्दि

दि) साक्खाले मिकाई प्रत्यक्ष वा स्वतन्त्र रुपते सेलेएङदु प्रतिनिधिपाली मार्फत उस्तेको राङेको सरकारडा भाग काईसा हिक्का निदु ।

निस्) साक्खाले मिकाई उस्तेको राङेको सार्वजनिक सेवाडा बाराबोरी पहुँच खालाम्सा हिक्का निदु ।

सुम्) सरकारको शासन नोङसा आधार जनताको ईच्छा थादु । कावनी ईच्छा आवधिक निस्पक्ष मतदानडी अभिव्यक्त थादु डा तो वानी निर्वाचन ष्शुल्सीदु मतदान वा बेगाले तोवानी स्वतन्त्र मतदन प्रणाली डी नोङसीदु ।

भा: निस्निस्

मेजाको सदस्यको हैसियतडा सक्खाले मिए सामाजिक सुरक्षाको हिक्का निदु साथै साक्खाले मिकाइ राङेको राष्ट्रिय प्रयत्न वा अर्न्राष्ट्रिय सहयोग डी रा साक्खाले राङेको स्रोत डा साधन अनुसार उस्तेको प्रतिष्ठा डा सवतन्त्र व्यक्तित्वको विकासको थादिङ अपरिहार्य आर्थिक, सामाजिक डा साँस्कृतिक हिक्कापाली उपयोग नोङसा हिक्का निदु ।

भा: दिसुम्

दि) साक्खाले मिकाई जेत नोङसा, उस्तेको विचारडी जेत दाङसा डा जेत नोङसाको थादिङ अनुकुल डा उचित परिस्थीतिको सिर्जना डा बेरोजगारी उपर कोःसा खालाम्स हिक्का निदु ।

निस्) साक्खाले मिकाई कुन्दु होई भेदभाव विना समान जेतको थादिङ समान पारिश्रमीक खालाम्सा हिक्का निदु ।

सुम्) जेत नोङसा साक्खाले मि डा उस्तेको परिवारको थादिङ मानवीय प्रतिष्ठा अनुरुप चिमोसिसको होःसा च्यासाको तादिङ उचित डा अनुकुल पारिश्रमीक खालाम्सा डा आवश्यक थाहान्न्या सामाजिक कोस्स डी रा बेगाले उपायपालीडी तोङा भरथेकको हिक्का निदु ।

वलि) साक्खाले मिकाई उस्तेको हित रक्षाको थादिङ मजदुर[illegible]सा डा तोङा सम्मिलित थासा हिक्का निदु ।

२०५६

भा: निसवली

साक्खाले मिकाई मनासिव जेत समय सिमा डा वेतन सहितको आवधिक विदा सहित विश्राम डा फुर्सदको हिक्का निदु ।

भा: निस्वाल्डा

दि) साक्खाले मिकाई उस्तेको डा उस्तेको स्वस्थ्य डा कल्याणको थादिङ च्यासा बुसिसा होःसा त्याङ उशारे च्यासा सुविधापाली डा आवश्यक अनुसारको सामाजिक सेवापाली सहित स्तरयुक्त जीवनयापन नोङसा हिक्का निदु । साथै बेरोजगारी माथाङ, नोङसा माथाङदु, दिपाख्या, ठोणे कालेङ वा उस्तेको काबु प्रिङ वेगाले परिस्थीतीडा साधन डा स्रोतको अभावडा च्यासा बुसिसा डा समस्या थाहान्त्या सुरक्षाको हिक्का निदु ।

निस्) आमा डा हुचापालीकाई विशेष हेरचाह डा सहायता खालाम्सा हिक्का निदु । बोरे था माथा निःदु साक्खाले हुचापालीकाई बाराबोरी सामाजिक कोःसा उपभोग नोङसा हिक्का निदु ।

भा: निस्मा

दि) साक्खाले मिकाई पाढाईसिसा हिक्का निदु । उछिन्चाले होई प्रारम्भिक डा आधारभूत शिक्षा निशुल्क थादु । प्रारम्भिक शिक्षा अनिवार्य निदु । प्राविधिक डा व्यवसायिक शिक्षा साक्खालेकाई सुलभ निदु डा उच्च शिक्षा योग्यताको आधारडा साक्खालेकाई बारोबरी रुपते उपलब्ध निदु ।

निस्) शिक्षा, मानवीय व्यक्तित्वको पूर्ण विकास डा मानवअधिकार तथा मौलिक अधिकारको सम्मानकाई सुदृण नोङसा तर्फ निर्देशन निदु । शिक्षा साक्खाले राङे जाति डा धार्मिक मेजापाली डी समझदारी सहिष्णुता बानको प्रवर्धन नोङसा डा दिजोम राङे मेजाको शान्ति कायम नोङसा प्रयत्नकाई हावि हेन्सा सहयोग नोङसा

सुम्) निथेको हुचापालीकाई पिःसा शिक्षा चिरोजाईसा प्राथमिक हिक्का आपा आमाकाई थादु ।

भा:निस्णो

दि) साक्खाले मिकाई उस्तेको समुदायको साँस्कृतिक जीवनडा स्वतन्त्रपूर्वक सहभागी थासा। कला उपयोग नोङसा डा वैज्ञानिक प्रगति तथा काको उपयोगको फाइदापाली उपयोग नोङसा हिक्का निदु ।

निस) साक्खाले मिकाई तोए रचना वा सिर्जना नोङदु कुन्दु होई वैज्ञानिक, साहित्यीक वा कलात्मक कृतिङी खालामुदु नैतिक डा भौतिक लाभपालीको कोःसा हिक्का निदु ।

भा:निस्ला

साक्खाले मिकाई का वाखेखास्टोङा उल्लेखित नोङदु हिक्का डा स्वतन्त्रतापाली पूर्णरुपए खालाम्सा सामाजिक डा अन्तराष्टिय व्यवस्थाको हिक्का निदु ।

भा: निस्क्युत

दि) साक्खाले मिकाई उस्तेको मेजाते दायित्व निदु । तोवानी मेजाङा होःताले मात्रइ मिको स्वन्तत्रा डा पूर्ण व्यक्तित्व विकासको सम्भावना निदु ।

निस्) उस्तेको हिक्का डा स्वतन्त्रताको उपभाउग नोङसा साक्खाले नाम्वोको हिक्का डा स्वतन्त्रताको साभाव नोङसा डा प्रजातान्त्रिक मेजाको नैतिकता सार्वजनिक व्यवस्था डा सर्वसाधरणको कल्यणको थादिङ खालाम्सा उचित आवश्यकतापाली खालाम्दु बेरेङ कानूनङी निर्धारित सीमा दुङङ होःको माईदु ।

सुम्) का हिक्का डा स्वतन्त्रतापाली दि राङे मेजाको सिद्यान्त डा उद्येश्यपाली विपरित माथास गरी कुन्दु होई हालतडा उपयोग नोङसा माइखालाम ।

भा: खालीसुम्

कुन्दु होई राङे, वर्ग वा व्यक्तिए का वाखेखास्टोङा उल्लेखित थादु हिक्का डा स्वतन्त्रताकाई कुठाराघात नोङ्सा उद्येश्य वा तो किसिमको जेत् नोङ्सा गरी वा जेत नोङ्सा गरी का वाखेखास्टो डा उल्लेख नोङुदु हिक्का डा स्वतन्त्रपालीकाई व्यख्या नोङ्सा माईखालाम् ।

(१० डिसेम्बर १९४८ डा दि जोम मेजाको आम्बारा मेज मोजा डी पारित ।)

बिनकुमार थापो
अध्यक्षः नेपाल थामी समाज
केन्द्रिय कार्यालय, काठमाण्डौ